

www.ledarskap.welib.se

17.1

Samtalstarters för arbetslag

Stoppa mördarfraserna!

Hej!

- Det har vi inte tid med.
- Det finns inga pengar.
- Det har vi provat men det fungerade inte.
- Det kanske fungerar i din grupp, men inte i min.
- Jaså, ytterligare ett projekt att inte hinna med.
- Om jag bara hade en mindre grupp, så kanske.
- Mera som kommer uppifrån som läggs på oss.

När du kommer hem från en kurs, står dina kamrater vid dörren och säger, "Berätta, berätta, berätta"? Eller säger kollegorna någonting nonchalant i stil med, "Jaså, har du varit på kurs nu igen?" När du kommer in i personalrummet och sprudlar av entusiasm över en särskilt lyckad lektion eller elevprestation, möts du av nyfikenhet eller skepsis?

Det finns inget bättre sätt att ta död på kreativitet, entusiasm och arbetslust än att få en s.k. mördarfras i ansiktet.

För att desarmera mördarfraserna, lek med dem. Inventera typiska mördarfraser som vuxna använder mot varandra eller eleverna använder mot varandra. Det är ganska roligt att komma på allt tokigt man kan säga, men det ligger ett stort allvar bakom.

Åtgärd

Ge exempel på "mördarfraser" som vuxna kan använda för att "mörda" en ny idé.

Ge exempel på "mördarfraser" som elever använder mot varandra.

Diskutera hur mördarfraser kan motverkas.

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

17.2

Samtalstarters för arbetslag

”Jag hade skitaont.”

Hej!

Härmed uppmuntrar jag till ett roligt pass med varandra där du berättar dråpliga, roliga eller överraskande historier från din tid som pedagog.

Karina, chef för förskolan där mina barn gick som små livade alltid upp föräldramöten med sina berättelser. ”Jag köpte ett chokladkex som Olle såg mig lägga i förstahjälpenlådan. Han frågade mig varför jag köpte choklad och lade den där. - Ibland blir barn mycket ledsna och eller har ont. Ibland kan en bit choklad hjälpa som tröst. Två timmar senare upptäcker Karina att Olle håller på att klättra upp i hyllan för att komma åt förstahjälpenlådan. – Men, vad gör du, Olle? Blixtnabbt kom svaret. - Du, jag hade skitaont.

Självklart berättar vi på ett sådant sätt att vi skrattar med och inte skrattar åt, och en arbetsdag i skolan eller förskolan blir tung utan ett gott skratt någon gång ibland. Det kan vara barns frågor eller kommentarer som utlöser ett skratt. Det kan vara någonting tokigt man själv har gjort eller någonting som hände som överraskade på ett roligt sätt.

Humor som används på ett konstruktivt sätt kan göra mycket för att bygga en fin stämning både bland personalen och bland eleverna.

Åtgärd

Berätta roliga historier ur förskolans och skolans värld för varandra i skrattamed, inte skrattaåt anda.

Hur använder du humor i ditt arbete med eleverna? Hur kan du använda humor ännu mer målmedvetet?

Vad är det som får dig att slappna av och må som bäst på skolan eller förskolan?

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

17.3

Samtalstarters för arbetslag

"Så kan vi inte göra."

Hej!

Vi möter alla motstånd mot våra idéer då och då. Vi tycker att andra borde ändra sättet att tänka eller agera i en viss fråga. Hur handskas man bäst med motstånd? Här är några tips och principer att ha i åtanke.

Börja alltid med dem som vill, och oroa dig mindre för dem som inte vill prova din idé.

Påvisa resultat, och det i sig lockar till nyfikenhet. Förvänta dig inte att alla är med på tåget från början. Prova själv eller prova med några få som vill och dokumentera hur det går. När det går bra, kommer andra att bli nyfikna.

Lyckad påverkan förutsätter att du är väl förberedd, har faktabaserade argument, kan kanalisera dina känslor på ett konstruktivt sätt och är väl insatt i olika argument.

Man vet vad man har men inte vad man får. Berätta hur din idé kan komplettera eller vidareutveckla i stället för att helt ersätta det som just nu finns.

Agera prestigelöst. Så frön. Ha tålamod. Respektera andras utgångspunkter, men förklara dina egna artigt, tydligt och på ett enkelt sätt.

Åtgärd

Vilken idé som du har haft har väckt mest motstånd på senare tid?

Vilken idé som du har haft har lättast fått acceptans?

Vilken idé tänker du på som du vill få mer gehör för?

Vad kan du göra bättre nästa gång du vill påverka kollegor eller föräldrar?

Med vänlig hälsning

© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

17.4

Samtalstarters för arbetslag

Förenkla, förtydliga, möjliggör

Hej!

Bland politikerns och ledarens många uppdrag och uppgifter finns följande:

Att förenkla för medborgarna (kollegorna)

Att förtydliga för medborgarna (kollegorna)

Att möjliggöra för medborgarna (kollegorna)

Om en politiker eller en chef inte förstår detta, kan konsekvenserna ofta bli det motsatta mot vad som åsyftades, d.v.s. att medborgare och personal upplever att allting har blivit krångligare och svårare. I skolans värld är det lätt att se att personalen kan känna sig överkörd och överbelastad av sina uppgifter utan möjlighet att påverka. Därför måste man ställa följande frågor:

Vilka rutiner och uppgifter kan vi förenkla eller helt ta bort?

Hur kan vi prioritera för att klargöra förväntningarna på vad som är viktigast att göra?

Hur kan vi underlätta för varandra att utveckla idéer och prova nya vägar?

Samma sak gäller för våra elever. Ansträng dig att förenkla och förtydliga dina instruktioner. Ge eleverna en känsla av att de kan påverka sin skolsituation.

Åtgärd

Påminn dig om instruktioner du har gett dina elever den senaste veckan. Är de föredömligt korta, begripliga och tydliga?

Hur skapar du en stämning så att eleverna känner att de kan fråga när de inte förstår?

Hur kan du undvika att elever frågar om och om igen vad de ska göra?

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

17.5

Samtalstarters för arbetslag

Anställ en "wower"

Hej!

Nästa gång ni rekryterar en ny kollega, anställ en "wower". Nej, inte en World of Warcraft"- expert, utan en kollega som får dig att säga, "Wow – så fint du har gjort i personalrummet." Eller "Wow. Vilka otroliga höstbilder som dina elever har gjort." Eller "Wow. Är det du som har skrivit en så fantastisk anti-mobbings-handlingsplan?:"

När man ska anställa en ny kollega finns det många olika aspekter att tänka på. Kunskaper. Behörighet. Sociala kompetenser. Erfarenheter. Engagemang. Personligheten. Behov och speciella otraditionella styrkor personen bör ha. Ett exempel på en s.k. otraditionell styrka är att vara just en "wower" som ofta överraskar sina kollegor och sina elever med bland annat oväntat bra "service".

Traditionella styrkor är mycket viktiga, till exempel, ämneskunskaper och förmågan att fånga sina grupper eller strukturera ett projektarbete eller temaarbete. Men glöm inte de icke-traditionella styrkorna som gör att denna person sticker ut och kan åstadkomma det oväntade.

Leta efter de icke-traditionella styrkorna hos dig själv, dina kollegor, dina elever och den som kan bli din nya kollega. Ägna mycket tid och uppmärksamhet åt rekrytering.

Åtgärd

Vad har du för "otraditionella styrkor"?

Berätta gärna för varandra om de icke-traditionella styrkorna ni ser hos varandra.

Diskutera era rekryteringsrutiner. Nu för tiden är det inte helt lätt att rekrytera behörig personal. Men hur brukar ni göra och hur kan rutinerna förbättras. Se även fortbildningsbrev 1.12.

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

17.6

Samtalstarters för arbetslag

Varudeklarera dig

Hej!

Det är vanligt att skolor arbetar med sin värdegrund som ibland presenteras som ett fint dokument för föräldrar och andra. Det är bra. Men vad är din personliga varudeklaration och din personliga värdegrund? Hur skulle de kunna formuleras?

Min: Mitt livstema är empowerment. Min mission är att ge pedagoger underlag för pedagogiska samtal och professionsutveckling.

Jag gör detta via studiedagar, kurser, böcker, e-böcker, via Facebook, Twitter och Fortbildningsbiblioteket om ledarskap som du läser just nu. Allt har samma syfte – att underlätta för flera pedagoger att föra kvalitativt bra samtal om pedagogik med sina kollegor – hur man undervisar och hur man kan lyckas ännu bättre med att underlätta barns och ungdomars lärande.

Sedan 45 år tillbaka har jag haft samma livstema och samma mission.

Din tur! Formulera din egen personliga mission eller varudeklaration. Vad vill du? Vad är det viktigaste du gör? Vad står du för? Hur gör du det? Vad vill du förmedla till elever, föräldrar och kollegor om vem du är som pedagog?

Åtgärd

Ge varandra tid att formulera en egen varudeklaration.

Diskutera utmaningen att formulera sig så att andra förstår vad du menar.

Hjälp varandra. Läs varandras varudeklaration och diskutera dem.

Återvänd till detta tema med jämna mellanrum. Lever vi enligt och följer vi vår mission och värdegrund? Svårt ibland, visst, men värt ansträngningen.

Stämmer din personliga värdegrund överens med skolans uttalade värdegrund?

Vad är skillnaden mellan en värdegrund och en varudeklaration?

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

17.7

Samtalstarters för arbetslag

Du spelar ett sannolikhetspel

Hej!

En sak jag trycker på när jag håller studiedagar är att säga att pedagoger spelar ett sannolikhetspel. Vad kan detta betyda?

När man har med ibland 25 barn eller ungdomar att göra i en grupp, kan vad som helst inträffa. Och det gör det också. Olyckor, sjukdomar, saker som glöms bort, konflikter, brist på engagemang, datorer som strejkar, trådlösa nätet som inte fungerar, elever som kommer för sent.... Ja, du fattar vad jag menar!

Vad kan du göra som pedagog? Det du bör satsa på är att göra allt i din förmåga för att öka sannolikheten för att ditt pass kommer att fungera väl.

Du är väl förberedd. Du har rätt material. Du har kontrollerat att nätet och datorerna fungerar. Du möblerar rummet för passets syfte och tillvägagångssätt. Du är på plats i god tid. Du har pratat lite med de elever som oftast är svårast att nå för att pejla stämningen och "samla in" dem till dig. Du har en bra entrérutin. Du tar tillvara ritualer och rutiner. Du har övat på dina inledningsfraser. Du intar "scenen" och visar tydligt när du vill ha allas uppmärksamhet.

Listan kan göras ännu längre! Du har gjort mycket rätt! Ändå – du öppnar fönstret, in flyger en geting och då är det passet förstört. Ja, vad som helst kan hända, men gör så gott du kan med att förebygga vad du kan förebygga.

Åtgärd

Berätta historier för varandra om när det mest osannolika ändå hände. Ett gott skratt och ett igenkännande leende mår alla bra av.

Gör en egen lista över saker att tänka på för att öka sannolikheten att det fungerar.

Kan ni enas om något på skolan eller förskolan som behöver ordnas, fixas eller förändras och som skulle vara till hjälp för att undvika störningsmoment?

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

Samtalstarters för arbetslag

Listor hjälper!

Hej!

Listor hjälper oss att summera, sortera, ordna och prioritera. Här är exempel på listor du kan skriva själv eller tillsammans med kollegor. Det hjälper dig och kollegorna att reflektera, sortera och prioritera.

- Tre anledningar till att du sökte dig till detta yrke.
- Tre pedagoger som var förebilder för dig.
- De bästa tre lektionerna/passen/aktiviteterna i ditt liv som pedagog!
- Tre skolhändelser från din egen skoltid som har påverkat dig.
- Tre böcker inom pedagogik som har påverkat dig på ett positivt sätt.
- Tre personliga egenskaper som kommer fram när du är mest nöjd med dig själv som pedagog.
- Tre konstruktiva saker du gör för att hantera stress eller byta sinness tillstånd.
- Tre exempel på när du vände motgångar till framgångar (med en klass, elev, en förälder, en kollega eller liknande).
- Tre av dina viktigaste kompetenser relevanta antingen för ditt yrke eller din fritid.
- Tre kunskaper eller kompetenser som få av dina kollegor vet om att du har.
- Vilka tre lektioner eller aktiviteter finner du ett speciellt nöje i att planera och leda?
- Vilka tre budskap "om livet" vill du förmedla till dina elever?
- Tre saker du kan göra för att vara en ännu mer entusiastisk pedagog. Jodå –svårt ibland, men en del menar att entusiasm är pedagogens viktigaste egenskap för att lyckas nå ut.
- Tre saker du gör som är bra för att motivera dina elever.
- Ge exempel på tre "svårare" saker du är bra på att förklara för dina elever på ett tydligt sätt. Vad är det som är bra i det du gör?
- Tre anledningar att stanna kvar i yrket.
- Tre anledningar till varför du kommer att vara kvar i yrket om fem år.
- Tre kompetenser du vill utveckla i ditt uppdrag som pedagog.
- Tre kunskaper du behöver mera av.
- Tre saker vi borde samarbeta bättre om på vår skola.
- Tre saker jag kan ta tag i för att utvecklas i min roll som pedagog.
- Tre saker jag borde tänka på och göra för att må ännu bättre på jobbet.

Åtgärd

Ja, här finns underlag för många timmars funderingar och diskussioner. Sedan gäller det att ta tag i det som sticker ut på en lista och omsätta tankarna till praktiska handlingar.

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

17.9

Samtalstarters för arbetslag

Hur ambitiösa ska vi vara?

Hej!

Det är inget fel att vara ambitiös. Tvärtom. Det är bra. Men när blir du och din skola/förskola för ambitiös? När gapar man över för mycket?

Jag har lyssnat på flera olika skolchefer och utvecklingschefer på sistone som förklarar sina ambitioner för den närmaste framtiden. Det är glädjelistor som omfamnar i princip alla nya idéer och trender som finns:

- IKT
- Formativ bedömning
- Matematik
- Kollegialt lärande
- Språkutveckling
- Läsluft
- Anknytning till forskning
- Nyanlända
- Entreprenörskap
- Demokratiutveckling
- Genuspedagogik

Det är ingen dålig lista, full av fina ambitioner och i princip omöjlig att uppfylla om tanken är att alla ska arbeta med allting samtidigt här och nu.

Om man verkligen har en ambition att göra ett mattelyft då får man faktiskt ägna all uppmärksamhet åt det. Matematik kan integreras i många ämnen. Matematik kan knytas an till nya IKT-färdigheter och formativ bedömning, men att lyfta matematikresultaten är det som står i centrum: idag, i morgon, nästa termin, nästa år och året därpå. Minst.

Åtgärd

Gör en lista över alla projekt som ni är inblandade i, antingen som förvaltningen eller statsmakten säger att ni ska ägna tid åt eller interna projekt som ni har bestämt er för. Vilket bör vara projekt nr 1?

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

17.10

Samtalstarters för arbetslag

Skulle du vilja vara med på dina egna lektioner?

Hej!

Det är ju en intressant fråga! Skulle du själv vilja delta i dina egna lektioner? Här finner du en uppcheckningsfråga flera pedagoger bör ställa till sig själva.

- Skulle jag tycka det vore meningsfullt om jag vore elev på min egen kurs?
- Skulle jag trivas med min egen undervisningsmetodik?
- Skulle jag fatta vitsen och se meningen?
- Skulle jag uppleva det som inbjudande, välkomnande och tilltalande att vara med i mitt klassrum?
- Skulle sättet jag lär ut passa mitt eget sätt att lära in?
- Skulle jag förstå vad som förväntas av mig?
- Skulle jag förstå mina egna instruktioner?
- Skulle jag trivas med tempot eller tycka att det gick för fort eller för långsamt?
- Skulle jag förstå innehållet, begreppen och klara eventuella prov?
- Skulle jag förstå bedömningskriterierna och betygssättningen?

Det är viktigt och intressant att sätta sig in i elevens perspektiv.

Åtgärd

Ämnet för era samtal är givet – diskutera frågorna och vilka konsekvenserna är om du ofta skulle svara nej.

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

17.11

Samtalstarters för arbetslag

Tavelmöten

Hej!

En idé du kanske har hört talas om är stående tavelmöten, en idé för att effektivisera möten och snabbt kunna stämma av.

I princip går det ut på att ha ett stående möte på från två till femton minuter där man går igenom vad som är på gång, vad som behöver göras och senaste resultat och mål.

Den största fördelen är att synliggöra vad som har hänt, vem som gör vad och vart man är på väg. Det låter självklart, men dessa saker existerar ofta utan att de är tydliga för alla och **synliga** för alla. Ibland kallas dessa tavlor för **förbättringstavlor**. Vad skulle det kunna finnas på en sådan tavla i lärarrummet eller på arbetslagets tavla i arbetsrummet?

Några exempel:

- Aktuellt schema
- Aktuellt mötesschema
- Aktuell vikarie- eller "täcknings"- lista
- Aktuell närvarostatistik bland eleverna
- Resultat på nationella prov eller andra prov
- Åtgärder för att förbättra provresultat
- Ett särskilt värdegrundsmål att betona under månaden
- Exempel på hur man ska jobba med detta värdegrundsmål och vem som ansvarar för vad
- Aktuell "förmåga" att jobba med under veckan
- Veckans höjdpunkt från undervisningen – en uppsats, en bild, o.s.v.
- Lärdomar från en fortbildningskurs eller konferens
- Läsnivåutveckling på skolan i ett diagram
- Åtgärder för att förbättra läsnivån under månaden

Ja, listan kan göras lång och allt kan inte stå där. Men poängen är att samlas kring tavlan en kort stund för att göra en lägesbeskrivning, avstämning och att delegera ansvar. Vi vill betona betydelsen av att synliggöra resultat. Allt kan inte uttryckas i bild, diagram eller statistik, men det är angeläget att veta "hur det går" och "hur det kan gå ännu bättre".

Åtgärd

Vilka rubriker och vilken information skulle kunna stå på ert arbetslags eller skolans tavla?

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

17.12

Samtalstarters för arbetslag

Konflikter

Hej!

Ingen demokrati utan konflikter. Det är ett sätt att tänka. En stor del av vitsen med en demokrati är att man ska kunna ge uttryck för olika åsikter och hitta fram till fungerande kompromisser. Hur ni hanterar konflikter inom personalgruppen speglar, till stor del hur väl skolan fungerar. Eller?!

Vi vill så gärna komma överens. Vi vill så gärna söka konsensus. Vi vill så gärna att alla ska trivas – alltid. Men är det möjligt? Är det ens önskvärt? Jag är uppvuxen i en familj där konflikter i princip var förbjudna och det bär jag med mig i mitt vuxenliv vilket innebär att jag ogärna hamnar i konflikter.

En konsekvens är att jag hellre anpassar mig och ger mig istället för att ta risken att göra andra arga eller besvikna. Det är inte alltid bra. Det finns saker som är värda att kämpa för.

En nyckel till en välfungerande demokrati är att man lär sig att "slåss på ett schysst sätt." Det vill säga att ha olika åsikter och kämpa för sin sak och att göra det på ett respektfullt sätt.

Det är intressant att tänka på detta även i vårt arbete med eleverna. Hur gör vi med elever som protesterar mot våra planer och rutiner? Lär vi eleverna att "slåss på ett schysst sätt" och att hantera de naturliga konflikterna som uppstår bland 25 elever i trånga utrymmen?

Åtgärd

Berätta gärna om ditt eget förhållningssätt till konflikter. Var konflikter en normal del eller en förbjuden del av din uppväxt?

Hur hanterar vi konflikter inom kollegiegruppen? Ge ett exempel på en konflikt eller meningsmotsättning som resulterade i en bra kompromiss. Vad krävs för att "bra" kompromisser ska kunna komma till stånd?

Vad innebär det att "slåss på ett schysst sätt"?

Hur kan vi bli bättre på att lära eleverna att hantera konflikter sinsemellan?

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

17.13

Samtalstarters för arbetslag

Skolans historia

Hej!

Varje byggnad och miljö har sin historia. Skolhuset du vistas i ca 200 dagar om året har sin speciella historia och bakgrund.

Utformningen av arbetsplatserna präglar arbetsformerna och även våra uppfattningar om vad som är möjligt.

Det kan vara givande och intressant att ta reda på följande saker om er skola:

- När byggdes skolan?
- Vem var arkitekten?
- Varför, tror du, skolan byggdes på detta sätt?
- Vad var de rådande idéerna om pedagogik, lärande och skolan på den tiden? Med andra ord, vad säger skolans arkitektur om tidsandan då?
- På vilket sätt, tror du, är skolhusets och skolgårdens utformning en "maktfaktor", d.v.s. präglar era uppfattningar om vad som är möjligt och hur vardagen ser ut?
- Vilken läroplan var rådande när skolan byggdes? Vem var skolans första rektor? Vad vet ni om denna persons erfarenhet, värdegrund och pedagogiska filosofi?
- Vem har arbetat längst på skolan? Be särskilt denna person att berätta om sina erfarenheter om skolans historia, ombyggnationer, pedagogiska trender med mera.
- Vem har arbetat kortast tid på skolan? Be denna person komma med iakttagelser om skolans utformning.

Åtgärd

Delegera en eller flera att försöka få svar på frågorna ovan, särskilt den om de rådande idéerna när skolan byggdes.

Hur påverkar skolbyggnaderna ert val av pedagogik?

Försök att enas om en enkel och inte alltför dyr förändring av skolans miljö som bättre gagnar elevernas lärande.

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

17.14

Samtalsstarters för arbetslag

500-kronorsfrågan

Hej!

Uppgiften denna gång är att besöka ett av skolans klassrum, eller om det är på en förskola eller fritids träffas i lokalen där man ofta har samlingar.

Låtsas som om du (eller gruppen) har fått fem hundra kronor för att förvandla lokalen till en ännu bättre "lärmiljö". Fem hundra kronor är inte mycket pengar, förstås, men den summan anges avsiktligt eftersom det mesta hänger på er kreativitet att göra det enkla som ändå hjälper.

Vad betyder "bra lärmiljö"? En tolkning är att när du kliver in över tröskeln till rummet möter du bilder, texter, böcker med mera med ett budskap om att just på denna plats ska vi lära oss mycket och just idag kommer det att handla om X. Vad tycker du ska synas när eleverna kommer över tröskeln?

Åtgärd

Brainstorma nu, specifikt rörande den lokal du besöker, allt som skulle kunna göras för fem hundra kronor – och annat som inte skulle kosta något alls – för att göra lokalen ännu mer inbjudande för lärande.

Beskriv en bra skollärmiljö som du minns från din uppväxt.

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

17.15

Samtalsstarters för arbetslag

Dignitet och status

Hej!

Vi tar skolan för givet här. I många andra länder är det mer ett privilegium att få en utbildning och gå till en skola. För att skolan ska vara attraktiv och undervisningen ha hög status är det viktigt att betrakta det vi gör med stor dignitet.

Känslan man vill ge eleverna är att här, just här, kommer det att hända saker som kan stärka min självbild, göra mig kompetent och ge mig kunskaper som hjälper mig att förstå min omvärld och att ta min plats i samhället.

Åtgärd

Uppgiften är att tänka på vad som möjligtvis kan påverka skolans anseende och dignitet. Några exempel: hur lokalerna ser ut, hur skolgården ser ut, lokalvården, matens kvalitet, personalens klädstil, personalens attityder och bemötande, hur man sköter tider, hur man håller löften, hur man kommunicerar med föräldrar och omvärlden, hur man pratar om eleverna i personalrummet, med mera. Din och gruppens tur att ange exempel:

Välj ut ett exempel som ni vet att det går att påverka. Ge konkreta exempel på hur du (ni) skulle kunna göra.

Hur kan du höja statusen på just din undervisning?

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

17.16

Samtalsstarters för arbetslag

Gör varandra bättre

Hej!

Kvalitet är en konsekvens av samverkan. Ingen pedagog idag kan lyckas helt på egen hand. Möjligtvis om du lyckas med din grupp kan det fungera väl, men så går eleverna iväg till nästa ämne, nästa händelse, nästa pedagog. Om det inte fungerar väl så kommer ditt jobb att försvåras. Du är, helt enkelt, beroende av att dina kollegor fungerar på en hög nivå, inte bara att du själv gör det.

Därför finns inget annat alternativ än att man inom kollegiegruppen gör allt man kan för att "göra varandra bättre". Det ligger i allas intressen att så många som möjligt som arbetar på din skola, förskola eller fritids fungerar på en hög nivå. Det ligger i allas intressen att de lektioner, aktiviteter, lekar och samlingar man håller i genomförs på en hög kvalitativ nivå.

Hur kommer man dit? Svaret är: man hjälper varandra, stöttar varandra, har förväntningar på varandra, följer upp med varandra, delar med sig av sina idéer och exempel, fokuserar på det som fungerar.

Det är, som ni förstår, en förklaring till varför jag har gjort i ordning denna alla mina fortbildningsbrev i ett antal pdf-böcker.

Åtgärd

Ge exempel på lyckade samarbetsprojekt er emellan.

Ge ett konkret exempel på hur du har kvalitetsutvecklat ditt ledarskap och din undervisning.

Ge två exempel på hur ni konkret kan fortsätta att hjälpa varandra att lyckas.

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

17.17

Samtalsstarters för arbetslag

Fritids och förskolan

Hej!

Några ord och uppmaningar till er som arbetar inom förskolan, förskoleklass och fritids. Se även det separata avdelningen inom fortbildningsbiblioteket som ryktar sig till fritidspedagoger och förskolepedagoger. Som jag nämnde i början och som du har märkt har jag främst använt mig av lärarspråk och skolterminologi.

Jag kan bara hoppas att de flesta av resonemangen här har, med lite omtolkningar och anpassningar, varit av stor relevans för er som inte har traditionell undervisning utan istället arbetar med lek, friluftsliv, spel, drama, musik, bild, idrottsaktiviteter, sagor och samlingar.

Visst är kvalitet av avgörande betydelse. Hur utnyttjas lek, som ett exempel, för att främja utveckling, lärande och sammanhållning? Hur blir fotbollsspel på fritids en metafor för träning, samarbete och balans mellan individen och gruppen?

Återigen betonar jag betydelsen av samverkan mellan olika personer inom pedagoggruppen. Om lärarens rutiner och strukturer fungerar blir det lättare för dig som fritidspedagog. Ja, och om dina rutiner och strukturer fungerar blir det lättare för kollegor som undervisar. Sedan är det bara så att många fritidspedagoger även förväntas hålla i lektioner eller åtminstone hjälpa till under lektioner och därför själva måste fundera hur man gör för att främja kvalitet.

Det gäller även för fritidspedagoger, förskolepedagoger och pedagoger i förskoleklass att höja sin status och betydelse och att ta mer plats i diskussionen om vad som är kvalitet.

Åtgärd

På en skala 1-10 hur fungerar samverkan mellan förskolan-skolan där ni är, mellan skolan och fritids? Vad kan bli bättre?

Ge exempel på saker som kan göras för att höja kvaliteten på det som görs på fritids och förskolan.

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

17.18

Samtalstarters för arbetslag

Struktur för pedagogiska försök

Hej!

Det finns många olika modeller för pedagogisk utveckling från lärgrupper, lesson studies och learning studies till studiecirklar, co-coaching och forskningscirklar. För att lyckas krävs en struktur för hur man arbetar med dessa modeller.

Ett exempel på en struktur att arbeta med:

- Individuell inläsning – på egen hand ska rapporter, kapitel i en bok, en video läsas eller ses. Individen skriver nyckelord, bekräftelser, insikter och frågor.
- Man träffas i sin "lärgrupp" eller liknande och delar med sig av sina insikter, frågor och tankar.
- I gruppen enas man om ett pedagogiskt försök, antingen att man provar ungefär samma saker i alla grupper eller att var och en formulerar någonting de ska prova på egen hand. Det är viktigt att var och en tydligt kan tala om vad exakt de tänker prova och att mötet avslutas på detta sätt.
- Genomför försöket man har bestämt sig för. Anteckna reflektioner och nya frågor som dyker upp.
- Berätta i gruppen hur det har fungerat och vad man har lärt sig. Om man skulle göra om försöket under samma förutsättningar ännu en gång, vad skulle man göra annorlunda?
- Enas om vad som kan läsas och göras innan nästa gång ni träffas. Tacka varandra och önska varandra lycka till.

Utveckling gagnas av struktur, tydlighet, personligt ansvar och uppföljning.

Åtgärd

Hur kan era diskussioner om pedagogik organiseras på ett ännu tydligare och strukturerat sätt? Kan strukturen ovan anpassas till era behov?

Påminn er om ett synnerligen lyckat och intressant pedagogiskt projekt ni har haft på senare tid. Vad var speciellt just då? Hur kan det oftare bli på detta meningsfulla och givande sätt? Hur såg strukturen och tillvägagångssättet ut?

Stötestenen är ofta brist på uppföljning. Vad kan öka sannolikheten för att deltagarna i gruppen faktiskt provar det de har lovat att prova? Vad kan öka sannolikheten för att ni drar lärdomar av era diskussioner och att det påverkar ert sätt att undervisa och bemöta eleverna?

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

17.19

Samtalstarters för arbetslag

Relationen till forskning

Hej!

Förstå mig rätt. Jag tycker det är viktigt att man följer den pedagogiska forskning som finns i Sverige eller som det ofta refereras till i Sverige. Det är bara det att man ska ha lite perspektiv på forskningen. Låt mig förklara. Och se vidare i videoserien om detta tema i Fortbildningsbiblioteket.

Vi tar ett konkret exempel. John Hatties insatser är beundransvärda eftersom han har gått igenom 800 metastudier om vad som ger bäst effekt i klassrummet. Det är otroligt intressant. Finns det någon pedagog eller skolledare som inte har hört talas om hans slutsatser? Vilket genomslag!

Det är bra, men det är få som tänker på att de allra flesta av dessa studier genomfördes före 1970 och att exakt noll av dessa studier refererar till forskningen i Norden. Visst, Hatties forskning är säkert allmängiltig och hans slutsatser om lärarens viktiga betydelse verkar logiska, men det gäller att ha lite perspektiv på det hela för att inte köpa precis allt med hull och hår.

Kom även ihåg att en avhandling anses i första hand som en övning i hur man forskar. De flesta avhandlingar kritiserar ingående vid en disputation och inte sällan ifrågasätts metodavsnitten om en undersöknings tillvägagångssätt. Bedömningen som görs för att godkänna en avhandling handlar mera om doktoranden har följt gängse normer om hur forskning ska gå till snarare än sanningshalten i avhandlingens påstådda resultat. Poängen är att se om doktoranden behärskar forskningens formaliteter för att senare eventuellt kunna handleda studenter och även andra doktorander inom sitt ämne.

Allt fler avhandlingar är s.k. hermeneutiskt uppbyggda, vilket innebär att man söker förståelse och bygger slutsatser på ett relativt fåtal djupintervjuer snarare än den tidigare mer accepterade metoden som byggde på stora undersökningsgrupper med statistisk analys.

Åtgärd

Ta del av forskningssammanfattningar på skolporten.se eller Skolverkets hemsida. Absolut! Lär av dessa. Fundera kring deras slutsatser. Diskutera hur denna forskning kan påverka just din och din skolas/förskolas praxis. Hur väl följer ni den forskning som finns på er skola? Vilka källor brukar ni använda? Många deltar i forskningscirkel idag. Vad skulle ni på skolan behöva ta reda på och undersöka mer ingående?

Med vänlig hälsning
© John Steinberg

www.ledarskap.welib.se

17.20

Samtalsstarters för arbetslag

Resurser

Hej!

Fortbildningsbiblioteket om ledarskap ger stimulans och idéer, men inte lösningar och 1-2-3 metoder. Den är baserad på min övertygelse att bästa sättet framåt är att ta vara på den kompetens som finns och förädla den professionella inställning som finns.

Jag ber jag er att göra en lista över lämpliga resurser för att söka en vidareutveckling. Det kan vara böcker, kurser, konferenser, länkar, videos, med mera som du har tagit del av som du tycker vore lämpligt för andra att ta del av.

Information om mina böcker och föreläsningar finns pdf-boken *Johns böcker och föreläsningar*.

Åtgärd

Vilka fem böcker har inspirerat dig mest inom pedagogik?

Gör en gemensam lista över böcker, rapporter, videos, hemsidor, föreläsare med mera som ni inom gruppen kan rekommendera till varandra.

Hur tänker du personligen och ni som grupp gå vidare med professionsutvecklingen?

Dina (och gruppens) viktigaste reflektioner från era diskussioner om pedagogik med hjälp av Fortbildningsbiblioteket om ledarskap.

Med vänlig hälsning
© John Steinberg